

MAGYAR KÜRIR.

Nr. 7.

Indult Bétsből, Hedden, Július 22-dikén, 1828.

Orosz Birodalom.

Sz. Pétervárából Jul. 2-dikán. Tegnap indult útnak innen a' Tsászári Testőrző gyalog seregnek még itt hátramaradott része, melly az Ó Felsege hadi szállására megy; a' napokban ugyan oda a' testőrző lovasság is útnak indul. A' gyalogság Vezére Charpovitzky Ó Felsegének Generális hadi segédje: a' lovasságot pedig Lewasew Generalis Hadsegéd vezérli.

Június 27-dikén evezett ki a' Kronstadti kikötőből azon Orosz hadi Hajóssereg, Kopenhága felé, melly a' Középtengerre megy, hogy ott magát Heyden Vice Admirális Hajósseregével egyesítse. Ez 5 líneahajóból és 3 fregáthól áll, úgymint Emánuel 64 ágyús; Fére-Champenoise 84 ágyús; Constantín 74 ágyús líneahajók: a' Fregátok, Mária, Olga, Alexandra, mindenik 44 ágyús. Késérőbe mentek velük Kopenhágáig, Sz. András és Sz. Wladimir 74 ágyús líneahajók, és Merkúr 44 ágyús fregát, mellyek onnan vissza térnek. Július hónapban ismét evez ki Kronstadtból egy osztály hadi hajóssereg ugyantak Hayden V. Admirálishoz, úgymint: két líneahajó, és három fregát. — Ez rendkívülvaló hadi erő lesz a' közép tengeren és az Archipelaguson.

A' Sz. Pétervári legújabb hívtalós tudósítások hosszasan leírják a' hadi tör-

téneteket, mellyek Jun. 12-dikétől kezdve Jun. 25-dikéig az Orosz és Török hadi seregeknél estek. Ezekben kevés vagyon, a' mit mi már le nem írtunk volna. — Azt írják az Ujságok, hogy midőn Bibikow Oberster a' Tsászárnak Brajla vára Capitulatiójának híret megvitte, a' Tsászár sátorából kijöven, így kiáltott fel; hálá legyen az Istennek Brajla miénk, erre az Obestert megölelte, 's azonnal az ősz vitéz Menczikoff sátorába sietett, hogy a' Feldmarschalnak maga adja hírül az öröndetes és fontos tudósítást. Ezután a' táborban közönséges háláadás tartatott, mellynek végződésével a' Tsászár így szólott a' táborhoz: „Szerentsét kívánok hadaimnak a' győzödelemhez; 's meg vagyok a' felől győződve, hogy ti is meg fogjátok magatokat különböztetni, midőn arra szükség leszen.“ mellyre közönséges Hurra örömkialtás lett a' felelet. — Maga eleibe hívatván ekkor a' Tsászár Bibikow Oberstert, és Hertzeg Dolgorukit ki az előtt két nappal érkezett a' Brajlai táborból, őket a' hadi sereg előtt megölelte. A' Tsászár valóságos bajtársok katonáinak, kikkel együtt minden hadi viszontagságokat kész kiállani. Napjában sokszor 4, 5 német mértföldet is lovagol. A' katonák, kik Fejedelmeket mindenkor közöttök forogni látják, vigkedvel mennek előre.

Sz. Pétervára. Jul. 5-kén. Tegnap Te Deum tartatott az Udvari Kápolnában a' Hustendse és Hirsowa várak szerentsés elfoglaltatásáért. Az elfogott Török zászlókat mu'sika szó alatt hordozták el a' Fő Város útszáin. Estve a' Tsászári Palota ki volt világosítva.

Az Odessai Újság Jul. 4-dikén ezeket írja: A' mult hónap 29-dikén, egybe hívatván az ide való Fő-Kormányozó ezen városnak előkelő lakosait, egy Irást olvasott fel előttök, melyet Ő Felsege az Orosz Tsászár Jun. 24-dikéről Karaszu fő hadiszállásából botsátatt a' Fő Kormányozóhoz, melly itt következik.

„Gróf Sem en o w i t s M i h á l y ! O d e s s a lakosainak előttem esmeretes „buzgósága, mellyből ök mind azt, a' „mi eddig a' Birodalom javára megkíván- „tatott, mindenkor eleve teljesítették, „bizonyos kezesség jele előttem a' felől; „hogy ök a' mostani hadi környülállá- „sok között is ebbéli jó indulatjoknak „új bizonyosságait fogják az által adni, „hogy a' betegek és sebesek felől, kik „Odessába szállítatnak gondoskodni kí- „vánván, számokra ispotályt fognak ál- „lítani. Ehez képest azt bízom az Úrra, „adja tudokra nevemben, hogy En azon „vitézek ápolgatásokat, kik eteket a' „Haza boldogításáért és így városok ja- „va előmozdításáért is feláldozzák, reá- „jok bízom, 's meg vagyok győződve a' „felől, hogy ök polgári kötelelességeknek „minden tekintetben megfelelnek, és „egy kórháznak minél elebb leendő fel- „állítására által, valamint azzal is, hogy a' „hazaoltalmazó vitézek szenvedéseiket „munkás fáradozásajkkal enyhíteni se- „rénykednek, az En várakozásomnak „megfognak felelni.“

„Meghagyom az Úrnak, hogy egy- „begyűjtván a' városnak előkelő lako- „sait, 's akaratomat tudokra adván, ve- „lek együtt tegye azon rendeléseket,

„mellyeket az ispotály felállítására a' leg- „alkalmasabb helynek választása által „is legjobbaknak találand.“ Miklos.

A' Gyűlés hálaadó érzéssel vette Ő Felsegének a' város lakosai eránt kinyi- lalkoztatott bizodalmát, 's elvégezte, hogy minden tőlök kitelhető módokat és eszközöket a' Felseg kívánságának telje- sítésére azonnal elővegyen. A' tzelnek végre hajtását magok közül kiválasztott Biztosokra bízván; ez a' Kórház felállít-ására egyszersemind önként való szabad ajánlásokra is meghívta a' lakosokat, melly által már is igen nevezetes summa gyűlt össze.

Jóniai Szigetek.

A' Korfui Újság ezeket közli Mál- tából Jún. 18-dikán. Kásztor nevű O- rosz Fregát Jun. 15-dikán megjelenván a' Máltai kikötőhely előtt, jelentették az egésségre ügyelő tisztviselők, hogy ezen a' hajón igen gyanúsok az esetek. Ehez képest a' hajó a' kikötőbe be sem eresz- tetett. Szorosan megvizsgáltatván minden környülállások, az a' jelentés tétetett, hogy ezen hajó embeci közül a' rajta kiütött pestis által négyen haltak meg. A' Kásztor t. i. két más Orosz országi hadi hajóval együtt egy török Korvettel fogtak el, melly 200 beteget és sebe- seket akart az Ibrahim Basa táborából Alexandriába szállítani, 's arról a' 200 foglyokat más 500 elfogott Törökökkel együtt Koronnál a' partra kirakták. Tsak hamar azután egy ember a' Kásztor- ron hirtelen megbetegedett 's harmad- napra meghalt. Későbbben két ember ép- pen olyan pestises nyavalyában halt meg. A' hajón lévő nép ezen megrémülván, a' hajós Kapitány minden kigondolható esz- közöket elővett, hogy a' pestis elhatal- mazásának elejét vehesse. Minden ruhák kimosattak és a' hajó szorgalmasan ki-

tyű szerzette (a' Marlborough Hercegné kesztyűje): így lettek az East-Ketfordi Kérdésből is nagy dolgok. Elbontotta ez a' Ministeriumot, 's a' Parlamentet is szinte széllyel-oszlatta (Nagy Nevetés). Lord Palmerston kárhóztatta a' Billt, 's igen idétlennek találta azon gondolatot, hogy olly népes városoknak, mint Birmingham és Manchester, Képviseleik ne légyenek; ellenben a' pusztá síkmező párjával küldje Képviseleiót az Alsó Házba. Végre voksra került a' dolog, 's a' Választójus a' Bassettlawi Környéknek (108 voksal 45 ellen) adatott. Ekkor Tennyson Úr felette kikelt a' Ministerek ellen, mint a' kik alávaló principiumokat követnek, magokat nem betsületesen viselik és mind a' Politika mind a' Constitutio ellen vétének. Peel Úr boszszonkodott ezen kifejezésekért. Tennyson Úr azt mondá, hogy ő nem érti a' Ministereket személy szerént, hanem mindnyájokat egybe veszi 's mint egy személyt úgy tekinti. A' szóváltásnak a' lett a' vége, hogy Peel Úr mindent a' mi ő, és Tennyson Úr közt esett, feledékenységbe engedett menni. Melly nyilatkoztatását Peel Úrnak a' Ház lármás tesszéssel fogadta. — Jul. 1-ső napján a' Szeretsen rabszolgákról 's a' szabad Hereskedésről volt szó az Alsó Házban.

Irlandiában a' Clarei Megye Képviseleiójévé O'Connell Úr fog el választatni. Az egész Ország népe mellette buzog. O'Connell Úr a' Megyét bejárja, 's mivel zöld a' Nemzeti szín, zöld kotsiban utazik, 's a' tselédjei zöld ruhát viselnek; ő maga a' Szabadító Rendjének pompa ruhájában öltözve a' Rend tzimercivel van fel ékesítve. Ezen Rendet maga O'Connell Úr állította 's egész Irlandiában el van terjedve. Ezen utazás egy valóságos diadalom tartáshoz (triumphushoz) hasonlít. A' nép szám-

lálhatatlan sokasággal tódul élébe és minden kigondolható módon mutatja örömet. Újában mindenütt lovas és gyalog kérésőket rendeltek tiszteletére. A' faluk és városok a' hová éjtszakának idején érkezett, ki voltak világosítva. Minden helységben ki szokott élébe menni a' Pap az Oskolás gyermekekkel; 's O'Connell Úr Misére a' templomba menvén az öszve gyült néphez beszédet tart. Tulloban 12,000 ember ment ki élébe. Az egész Megyében feltámadtak a' jobbágyok, a' kiknek választó jussok van, a' Pöldes Urak ellen — és semmi úton módon nem lehet őket reá venni, hogy voksaikat O'Connell Úron kívül másra adják. Ennis városában (a' hol maga a' választás tartatik) annyi a' felgyült nép, hogy az útszakon alig lehet menni; és a' Limeriki Ország úton ezereenként állanak az emberek, a' kik O'Connell Úr elérkezését várják. A' Vetélkedő-társának Fitzgerald Úrnak (a' ki eddig Képviseleió volt, de a' Kabinétba lépven magabizjabb választásra kellé ki tenni) reménysege sem lehet az elválasztáshoz. — Londonban Jul. 2-kán gyültést tartottak az ott lévő Catholicusok ezen tárgyban. Az Elölülő Lord Rossmore volt. A' Gyülés helybehagyta az O'Connell Úr szándékát, 's kész pénz beliségedelmet rendelt tzéljának könnyebben való ki vitelére. Ott helyben 500 f. sterlinget adtak öszve, és egy Subscriptio nyitlatott meg. A' legnevezetesebb, a' mi ezen Gyülésben elő fordult, a' Butler Úr (egy a' legnevezetesebb Törvénytudók között) vélekedése volt, a' kiről Dillon Úr bizonyította, hogy O'Connell Úrnak a' Parlamentbe való hejutását nem tsak semmi törvénnyel ellenkötönek nem tartja, hanem ez által az Emancipatio megtörténését is lehetségesnek véli. Későbben némelleyek a' Gyülés tagjai közzül azt sürgették, hogy

a' Parlament reformálására nézve is kell valamit ki gondolni, 's e' végre elő mutattak egy Írást. Ebből nagy lárma lett. Az Elölülő nem akart ebbe beleeresz- kedni, 's székét ott hagyta. A' Gyűlés nagy lárma közt oszlott el.

Ujabbí tudósítások szerint O con- nel Urat Jul. 1-ső napján a' Megye Kép- viselőjévé elválasztották.

Plymouth Jun. 28-kán. „Nagy mozgás látszik a' Hajós serégnél. Két első rangú Hadi Hajók, (Britannia és Printz-Regent mindenik 120 ágyús) parantsolatot vettek, hogy készen tar- tsák magokat a' ki indulásra. Két kis- sebb Hajó Portugalliába ment tegnap. Vice Admirális Malcolm a' 74 ágyús Wellesley Hajón Jun. 26-kán indult el Portsmouthból a' Közép tenger- re. Godrington Ur a' Warspite nevű 74 ágyús hajón fog vissza jöni.“

Gibráltár Jun. 10-kén. „A' Fran- zia Hajók, mellyek Algirt eddig bészár- va tartották, egynéhány nap óta nintse- nek Algir alatt. A' Frantzia vezér eltá- vozása előtt kevés nappal Követet kül- dött a' Deyhez, 's tőle választ — de nem tudjuk mit — vett.“

Frantzia Ország.

Azon beszédben, mellyet Gróf La- bourdonnay Jun. 26-kán a' Követek házában az 1829-ki Országos jövedelmek Budgetja felett tartott, a' következő figyelemre méltó hely jön elő: „Hat esz- tendő óta most van először Deficit or- szágunk Kints-tárjában. De nem 200 mil- liom — a' mint Országunk hitele vesztésével mondatott. A' Finantz-nyelven azt értik a' Deficit alatt, a' mivel az Ország rendes költségei a' rendes jövedel- meket meghaladják. Rendes költsége- ket és rendes jövedelmeket mondok. Mert a' rendkívül való költségekre, a'

környülállásoknál fogva szükséges áldo- zatokra, a' szárazon 's vizen való Hadi erő nevelésére, mellyet az egymáshoz nem bizó Országok Politikája ottan ot- tan parantsol, — mind ezekre mondom más kútfő kell, t.i. a' Hitel; 's az illyo- nekből lesz az ingó adósság (dette flottante) Ha tehát most az Ország Kints- tárjában 200 milliom Deficit volna, az az, a' rendes jövedelemnél 200 mil- liommal volna több a' rendes költség: ezen méltán felháborodhatnánk. Mert akkor vagy a' rendes adót kellene 200 milliommal feljebb vinni, vagy az Or- szág rendes költségeit ugyan anyival ke- vesíteni. De még mi ennyire nem jutot- tunk. Azon 200 milliomnyi adósság nem egy esztendő munkája. Meg volt már az ez előtt 14 esztendővel, a' mikor 67 mil- liomot tett. Későbben mindég nevelkedett, 's 1827-ben 167 milliomra hágott fel. E- hez járúl az 1827-diki valóságos Defi- cit = 35 milliom, 's így tesz e' kettő együtt 200 milliomot. — De ezen ados- ságon nints miért nyughatatlankodnunk. Kívált ha gondolóra vesszünk, hogy 20 esztendő le forgása alatt szinte negyed- fél ezer milliom *) adósságot győztünk meg, a' nélkül, hogy az e' végre kibő- tsített 140 milliom Rente betsét vesz- tette volna, sőt a' mi több 55-ről 106-ra, az az, igaz értékén felyül emelkedett. Azomban, ugyan ezen 25 esztendő alatt

*) Azon negyedfél ezer milliom Frank ados- ság a' következő részekből áll: 1) Az Egye- sülteknék fizetett Hadi adó és az idegen Katonaságnak 1815 — 1818-ig való tar- tása 1,200,000,000 Fr.
2) A' Spanyol Háború 300,000,000 Fr.
3) Tsatornák, Hidak, Útak 180,000,000 Fr.
4) Az Emigránsok kár potlása 1,000,000,000 Fr.
5) Költsön vétel 1828-ban 80,000,000 Fr.
6) Ingó adósság 700,000,000 Fr.

Mindössze = 3,460,000,000 Frank

a' nép adója 91 milliommal kevesítettett; a' Ministerek Osztályjai szükségére pedig 60 milliommal több rendeltetett. . . . A' jövő 1829-dik-Eszterdai Budget az Országos jövedelmeket 975,008,957 Frankra vetette, a' Költségeket pedig 975,581,854 Frankra tette; úgy hogy fel marad 1,427,125 Frank."

Az új Anglus Követet Lord Stuartot Jul. 15-kére várták Párisban. — Bresson Ur a' Déli Amerikai új Köztársaságokhoz küldetik olly tzelből, hogy járna végire mitsoda hasznot várhat Frantzia Ország Columbia, Mexiko és Peru Köztársaságokból, ha vélek Kereskedési Egyességet kötne. Cadixből a' Frantzia katonaság rövid idő alatt ki jön, és részszerént Brestbe, részszerént Toulonba szállítatik vissza.

• Német Ország.

A' Bavariai Király Május 25-kán költ Végzésében némelly Barát Klastromoknak még 1826-ban meghatározott vissza állítására nézve rendeli 1) A' meztlábos Barátok (Discalceati) Würzburgban, az Augustiniánusok Műnnerstadthban, és a' Kaputzinusok's Franciscanusok Würzburgban meg maradnak. 2) A' Franciscanusoknak új Klastromok lesz Dettelbachban, Hammelburgban, Kreutzbergben és Miltenbergben; a' Kaputzinusoknak pedig Aschaffenburgban és Carlstadthban. 3) A' Kaputzinusok a' Novitiatust Aschaffenburgban töltik el. 4) Senki a' Rendbe bé nem állhat, míg 21-dik esztendejét egészen bé nem töltötte. 5) A' Barát Klastromok a' Megyés Püspök felvígyázatja alatt állanak.

Giessen Jun. 28-kán. Az itt lévő Fő Oskolánál ma nagy Akadémiai Tanácsgyűlés volt, azon veszekedések következésében, melyek az egymásközt

öszveszövetkezett Tanulók közt estek. A' Tanulóknak hatodrésze (az az 47-en) az Oskolából elküldetett.

München Jul. 8-kán. A' Király Segedelem-kints-tárákat (Hülffkasse) parantsolt felállítatni. Az ez eránt ki hirdetett Királyi Végzés a' következő: „Mi Lajos Isten kegyelméből Bavariai Király, 's a' t. megszánván azon szükségre jutott jobbhagyainkat, a' kik a' magok felsegellésére nem tudnak sehol pénzt találni, jónak láttuk elvégezni 1) Országunk mind a' nyoltz Kerületében egy Segedelem-pénztár állítatlik fel, mindenik 10,000 forint töke-summával, öszveséggel tehát 80,000 forintal. 2) Ezen pénzláraknak a' lesz a' rendeltetések, hogy a' megszorult's a' magok hibája nélkül elszegényedett Földművelőknek's mesterembereknek kevés interesre pénzt adjon még akkor is, ha ezek nem tudnának zálogot adni vagy mutatni. A' vissza fizetés idejére nézve a' környüllállásokat kell megtekinteni. 3) Nem lehet ugyan közönségesen előre meghatározni, mitsoda esetekben költsönözzön a' Segedelem-pénztár az Ország lakosainak; és ez a' Felvigyázó Tisztviselők okosságára bízatik: például egyébaránt felhozunk némelly eseteket, ilyenek: a' marha dög, a' Vetés alkalmatosságával a' Mag nem léte, a' Műhely vagy Műszerek megégése, a' Házaltnak szükséges újítása, 's a' t. 4) A' Segedelem-tárból felvett költsön-pénzt esztendönként kell az alól ki tett Mutató-Tábla szerént vissza fizetni. A' felvett pénz nem lehet kevesebb 100 forintnál, sem több 300 forintnál. Mennyi interest kelljen adni, azt a' Tisztviselő az előjövő esetekhez képest határozza meg. 5) Ha van módja a' költsönözönnek, hogy zálogot adjon vagy mutasson: azt venni kell. Ha nintsen — úgy legalább arra vigyázat légyen, hogy az esztendönként fizetendő summa bekerüljön. 6)

Portugallia.

Tsak azok folyamodhatnak a' Segedelem-tárhoz, a' kik Baváriai földbirtokosok vagy mesteremberek. 7) A' folyamodónak meg kell bizonyítani, a) hogy ők betsületes emberek, b) hogy hibájok nélkül estek szükségbe, c) hogy magokon nem tudnak máskeppen segíteni. — Ha sok a' kérő, azé légyen az elsőség, a' ki legnagyobb szükségben van. 8) Vigázat lesz reá, hogy a' nyert segedelem-pénzt arra fordította e' az esedező, a' mire kérte. 9) Ha meghal az adós, az örökösök tartoznak helyette az esztendőnként való részt kifizetni, míg az egész summa lerovatik. 10) Ezen intézetre mindenütt a' Kerületbeli Kormány Szék fog felvigyázni: de reményljük, hogy tehetősebb jobbágyaink közzül vállalkozni fognak, a' kik fizetés nélkül vigyék ezen Intézet dolgait. 11) Hogy a' Tőlünk ajándékozott Tőke-pénz nevekedhessék, az Interest mindég a' Tőkéhez kell tenni. 12) Az ezen Segedelem-tár adminisztrációját közelébről illető Rendeléseket 's elintézéseket későbbben ki fogjuk adni. Addig is ezen levelünk rendiben meg erősítjük ezen Tárakat. Költ Münchenben Jul. 6. 1828. Lajos (L. S.) Ő Felsége parantsolatjára Kabinéti Titoknok Grandauer."

Mutató Tábla:

mennyit kell 100 forinttól évenként fizetni, hogy a' tőke le-rovódjék?

Interes	Ha 5 esztendő alatt akarja venni a' tőkét le-rovni: kell fizetni minden esztendőben:		Ha 10 Eszt. alatt		Ha 15 alatt	
	f.	kr.	f.	kr.	f.	kr.
1proCent.	20	37	10	35	7	13
2proCent.	21	44	11	8	7	47
3proCent.	21	50	11	44	8	26
4proCent.	22	28	12	3	9	—

Jegyzés. Ezen esztendei summát fertály esztendőnként kell le tenni.

Lisbona Jun. 21-kén. A' Belső Minister a' következő Hirdetést adatta ki az Udvari Újságban: „Az Országló Infáns Ő Királyi Hertzegsége jónak találta az Ő Hertzegsége parantsolatjára egybegyült Közönséges Cortesek Gyűlése megnyitását a' f. H. 25-kára határozni. A' Gyűlés az Ajudai palotában délutáni 3 óraker nyitattik meg. A' Közönségnek azért ezezzel tudtára adatik, hogy minden a' kire ez tartozik megértse. A' Belső Ministeri Hívataltól 19. Jun. 1828. Oliveira-Leite.“

Ugyan ezen Újság levél több rendbeli Hivatalos leveleket közöl, mellyek a' Hadi Ministerhez az az előtti napokon érkeztek. Ezek szerént a' Constitutionalisták mindenütt hátra felé nyomattnak és verettetnek.

Oportoból semmi tudósításaink sintsenek. Ugy látszik, mintha a' Constitutionalisták az időt veszteglésben töltönnék. Legalább semmi sem hallatik rólok.

Jun. 19-kén Brasiliából egy Linea Hajó (VI. János) érkezett meg Lisbonába. Ez a' Hajó 92 nap alatt jött Rio de Janeiroból Európába. Azt mondják, hogy a' Hajó Kapitányát Vasconcellos Urat D. Miguel elfogatta és a' St. Juliani várba küldte fogságba.

D. Miguel sequestrum alá tételte egy új Végzésében mind azoknak birtokait, kik az Oportói Támadásban részt vettek.

Törökország.

Konstántzinápolyból Jun. 25-dikén. Tíz nap óta, hogy az Oroszoknak a' Dunán Isaktsánál lett általjövelekről tudósítottunk, ezen fővárosban kettőztetett szorgalommal tételnek a' ha-

széke választás által, a' következő Urak lettek Megyebéli Tisztek, ú. m.

1-ső Al-Ispán: Pázmándy Diene. 2-dik Al-Ispán: Kürthy Lajos.

Fő Jegyző: Ghyczy Rafáel. Al-Jegyzők: 1-ső Fő Jegyzői Tzimmel, Vég h Antal. 2-dik: Hunyady Lajos. Tiszteletbeli Al-Jegyzők: Kürthy Imre; Szabadhegyi Mórítz; Csúzy Károly; Karcsey 'Sigmund. — Levél Tárnok, Nagyváthy Vendel.

Fő Adószedő: Bóday János. Számvevő: Závody Ferentz.

Fő Ügyvédő: Kürthy Aloyz. Al-Ügyvédő: Szathmári Tóth Dániel.

Az Udvardi Járásban Fő-Szolga Bíró: Ordódy Vincze. Al-Szolga Bírák: 1-ső Király Ferentz; 2-dik Kürthy István. Esküdtek: Horváth Flórián; Rozsos László; Jókay 'Sigmund. — Al-Adószedő: Heldt Ignátz.

A' Tsallóközi Járásban: Fő Szolga Bíró: Zámory Elek; Tiszteletbeli Fő Sz. Bíró: Pázmán János. Al-Szolga Bírák: 1-ső Missics Elek; 2-dik Balogh Ferentz. — Esküdtek: Peócz József; Csorba Károly; Kolmár Lajos. — Al-Adószedő: Bankó Mihály.

A' Tatai Járásban: Fő-Szolga Bíró Konkoli Thege Sándor; Al-Sz. Bírák: 1-ső Fő Sz. Bírói rangal: Erős József; 2-dik Nyíkos Beniamin. — Esküdtek: Morvay Imre; Sárközy József; Hunady József. — Al-Adószedő Miskey Lázár.

A' Gesztesi Járásban: Fő Szolga Bíró: Milkovics Antal; Al Sz. Bírák: 1-ső, Húszár Ferentz; 2-dik Thaly Lajos. — Esküdtek: Pálffy 'Sigmund; Fogthöy 'Sigmund, Pázmán 'Sigmund. — Al-Adószedő Pulay Gábor.

Ratonai Fő Biztos: Zámory György; Középponti (Centralis) Biztos, Aranyosi Pál, Al-Sz. Bírói rangal:

A' mostanit megelőzőtt Tisztválasztás 1817-ben tartatott. A' mostani Tisztújítás rendes megtételhetése végett eleve készült hiteles öszveírás szerint van az Udvardi Járásban 485, a' Tsallóköziben 2127; a' Tataiban 162, és a' Gesztesiben 806 szavazó Nemes.

Debreczenből. A' f. Julius Hónap 9-dike és 10-dike névezetes öröm nap volt Ns Sz. K. Debreczen Városára nézve. 9-dikben ment véghez a' Ns Városi Tiszti Kar Választása, Mélt. Kamara-Tanátsos Semsei Semsey Jób, mint ezen végre Kegyelmesen meghatalmazott Királyi Biztos Úr Ó Nagyságának igazgatása és előlülése alatt. Előbb a' Ns Külső Tanátsban megüresedett helyek kipótolódván, Biróvá a' voxok szembetűnő többségével a' Senatus leg idősbb, közönségesen tisztelt, igen érdemes tagja, Tek. Rakovszki Dániel Úr; Senatorokká Tek. Poroszlai Fridrik Úr, Fő-Jegyző, T. Dömsödi Gábor Úr; Első Al-Jegyző, Tek. Simonfi Dániel Úr, az előtt Fő Fiscalis, és Ns Kenessei Mihály Úr, a' Ns választott Ilites Polgárok közzül; Fő-Jegyzővé 2-dik Al-Jegyzőből Tek. Nagy Sándor Úr; Első és 2-dik Al-Jegyzőkké Prokátor T. Deretskei József és Vámosi Károly Urak választattak. A' Polgármesterségben közakarattal megerősítettett a' szép mesterségek 's emberek szeretetéről az egész Hazában esmeretes Tek. Fáy János Úr; hasonlóképpen a' Népszószóllóságban T. Rémeri Mikó Mihály Úr. A' Tisztválasztás reggeli 8 órától fogva délutánni 1 órára végbe menvén, valamint az Isten segítségül hívásával kezdődött, úgy háláadó Isteni tisztelettel rekesztetett bé, mind a' Cath. mind a' Ref. Templomban. Következett a' Fehérló nevű Vendégfogadóban a' Városi Tek. Tiszti Kar által mintegy 140

mindenféle rendből, rangból és karból való előkelőbb személyekre adott nagy ebéd. Melly felett, mint szintén

Következő nap, az az Jul. 10-kén a' Nagy Erdei új tágas Ferdő és mulató házban, a' Mélt. K. Biztos Ur által, ugyan annyi személyekre adott igen gazdag, igen pompás, mindenféle válogatott étkekkel és borokkal rakott, de mindenek felett Magyar szívességgel és vig kedvel fűszerezest ebéd felett, fel állván legelőbb is maga a' Mélt. K. Biztos Ur, és, a' harsogó mu'sika megszüntetésével, poharát kezébe vévén, ivott először ugyan a' minden jónak, szépnek, nagynak, valami hazánkban van, közelebb a' jelenvaló örömmel áldott Kútfőjéért, Ó Ts. K. Felsőjéért, a' mi Legkegyelmesebb Fejedelmünkért; azután Hazánk Édes Anyjáért, a' Felső Királynéért; Ó Ts. K. Fő Hertzegségéért a' Korona Hertzegéért; az egész Ts. K. Felső Uralkodó Házért; majd Nádor Ispány Ó Ts. K. Fő Hertzegségéért és Felső Hitveséért, nem különben Fő Hadi Kormányozó Ferdinánd K. Fő Hertzegéért, mindhármójokért, több halhatatlan érdemeik között, mint édes magyar Nyelvünknek is tudóiért, bethűlöiért és ritka pártfogóiért; azután Országunk minden Nagyjaiért, azok közt nevezetesen a' Nagy Mélt. Ország Bírája, Fő Tárnok és a' Felső K. M. Kamara Elölülője Ó Excellentiájokért és a' Mélt. Pers. Ur Ó Nagyságaért, 's különösen Ó Excellentiájoknak és Ó Nagyságának ritka Magyar érzésű, Magyar nyelvű Hitveseiért, mint követésre méltó magas példakért; 's úgy tovább minden, a' nemzeti pallérozodást szerető, előmozdító Fő Magyar Aszszonyságokért, ezek között nevezetesen a' Pesti Aszszonyi Egyesület köz tiszteletben lévő Mélt. Elölülőjéért; és ama Külföld szülte, de szíve, nyelve, gondolkozása által Magyarra 's köz tisz-

telet tárgyává lett Fő Aszszonyságéért, a 2 Bátor Vayak Anyjáért. Nem felejtkezett el a' Mélt. K. Biztos Ur az általa megújított Ns Tiszti Karról; a' jelenlévő Mélt. Fő Tiszt. minden Rendből való Uri vendégekről: Kikről viszont a' M. K. Biztos Urnak, úgy szintén távollévő, de a' tisztelet szárnyain jelenvalóvá tett nemes szívű Grófnéjának, 's egész Mélt. Házának életéért, 's virágzásáért, számtalan öröm poharak ürítették: 's ez, mint sok hasonló alkalmatosságokkal, nem tsupa szokásból, melyben semmi része a' szívnek, hanem a' M. L. Biztos Ur eránt való igazi tiszteletből és háládatosságból, kinnek szelidsége, nyájassága, a' reá bízott nagy munka végrehajtásában kimutatott egyenessége és böltsége minden szívetek magához hódított. A' 2-dik napnak különösen némű némű imepi szint adott az erdőre gyülekező mindenféle látni és hallani kívánó népnek sokasága; melly az ezen valóba kies, de eddig kevésbé bethűlt 's látogatott helynek a' M. K. Biztos Ur által adott megkülönböztetést, úgy tekintette, mint annak némű némű felszenteltetését, 's a' reá felderülendő jobb jövődönök előpostáját. A' minthogy az Új Fő Bíró Ur, 's a' jelenlévő több Tiszti-társai, kik a' gondviselés alá bízott népnek ártatlan gyönyörűségéről, a' mennyiben az a' közjóval megegyeztethető, gondoskodni kötelességnek esmerik, akkor mindjárt, megértvén a' köz óhajtást, ígéretet tettek ennek a' nálunk egyetlen egy mulató helynek jobb karba lejendő helyhez tetése eránt. A' Közönség várja ezen ígéretnek minél előbb beteljesedését, a' M. K. Biztos Urra pedig, és új Tisztviselőire onnan felyülről áldást és minden jót kíván.

Szepsiből, Abaúj Vármegyében
Azon természeti borzasztó tünemény,
mellyről

mellyről a Magyar Kurír 50-dik, és a Hazai történetek tudósítója 49-dik számok alatt említést tettek, sokkal érzékenyebben, 's kettős tsapások következtével érdeklette két esztendő előtt rettentő tűz által sajnos inségre jutott Városunk lakosait. Nemes Megyénkben kebeleztet Felső Metzentsőf hegyes, és zsvatag környékét a' felhő szakadások, és föld gyomrából magát kitoló, koporsókat kihányó, a' házak udvarain forrásokat szülő özön víz, ellent állhatatlan dühösséggel rohanván Alsó Metzentsőfre, Jászóra, Hétevényre, útjában házakat, hidakat, gátokat tört, rontott, 's mindent magával ragadván, a' mezőn munkálkodó Polgár társainkat meg nem előzhető sebességgel lepte meg; a' pallókat, és a' hidat elseprenthette. Kik hajlékokba vissza nem jöhetvén, a' malmok, tsűrők, fák tetején az előttök álló vízben elveszés veszedelmei között kerestek menedék helyet. A' harangok félre vonattak, az itt kvártélyozó Vilhelm Burkus Király nevét viselő lovas ezred Fő Strá'samestere T. Kukuléta Mátyás Ur Iármát fúvattatott, és a' század Kórmányozóval Márffy János Kapitány; Vallentsits Antal Fő Hadnagy és Gróf Bethlen Ferentz Alhadnagy Urakkal a' szerentsétlen lakosok védelmére, kiknek házaikba ablakokon a' víz behatott tüstént ott termettek. A' Nemes Katonaság munkálatos szorgalmatossága, mellyel a' vízbe lévő házokból a' lakosok bútyorait kiszabadítani törekedtek, soha elegendőképpen se meg nem dítserhető, se meg nem köszönhető. El nem mellözhető itten, hogy midőn a' parton állókhoz, a' tsűrőkön, és fákön lévő halálos inségre jutottak segítségért reménykednének, egy nevendék leány látván, hogy a' mellelte lévő tsúrt a' víznek dühössége bolygatni kezdené, letérdelt a' tsúr tetején, és a' parton álló Szüléit szabadítására hívta. A' szeren-

tsétlenek, és jelenlévő Szülék és atyafialek érzékeny ajándulásaira Fő Hadnagy Vallentsits Antal Ur megindulván és a' szánakodásig megilletődvén, levetkezett, és négyszer ugratott tulajdon lován az árvízbe, hogy ló háton a' másik partra kiverelkedvén a' veszedelemből kihordhassa a' halállal tusakodó ember társait; de mindannyiszor a' víznek sebes folyása lovát vissza fordította. — Tovább terjedt még a' tisztelt Tiszt Urak gondoskodások, mivel a' Száznak, más, Somogyiban lévő szárnya, a' híd elszagattatván, segedelemre nem jöhetett; mert szomszéd falukra, emberekért, és szekerékért lovas Katonákat küldöttek el, mint egy mennyei előre való látással, mivel a' város alsó része vízben úszván, a' felső részében, hol két esztendő előtt 149 épületek égtek meg, ugyan ekkor egy szegény Özvegy házába a' menkö beütvén, azonnal két házat lángba borított, és a' leg veszedelmesebb következésnek fenyegetésével a' várost meglepte volna, ha a' Ns. Katonaság álmélkodtató gyorsasággal, a' Tiszt Urak magok is a' házak tetején lévén, három házat egy egy tűz oldaláról le nem rántottak volna. Az Özvegy a' ház közepén ájulásban volt elterítve, kihez mivel az ajtón közelíteni nem lehetett, Vallentsits Fő Hadnagy Úr kezeivel az ablakot rátörte, 's azon egy Káplárral együtt bement, és az ablakon húzták ki a' szegény Özvegyet. A' tüzet, a' megérkezett Falusiak segítségével megszüntették, a' Nemes Katonaság egész éjjel ör állói helyheztetésben készen állott. Az árvíz Szepsiből Bodolónak, Somogyinak, Pédernek rohanván a' Bódva mentében a' szántó vetőket végső inségre juttatta. E' vidéknek illy gyászos helyheztetésében, Járásunk atya fáradhatatlan munkásságú, szeretett, és tisztelt Fő Bíránk Bizáky P u k y Antal Úr, véle született esmeretes buzgóság-

gal mindent véghez vitt; hogy a' vízből tatott emberék a' lehetőségig gyámolít- kifogott vagyon tulajdonosihoz vissza tatnak. — E' gyászos sors Megyénknek térítessék. A' járhatatlan utak igazítottat- több vidékeit is meglepven, azokat föl- nak, a' hidak építettnék, a' megkárosít- di gyümölsétől megfosztotta.

Magyar Ország Vármegyéinek Mappáiról.

Az Újság megrendelése alkalmatosságával Érdemes Olvasóim közül többen tudakozódván a' Vármegyék Mappái felől; elémbé tett kérdéseikből úgy látom, hogy azok még sem annyira esmeretesek a' két Magyar Hazában, mint gondol- tam. Minthogy tehát egyébaránt is feltett szándékom volt ezen Mappák kiadatá- sok felől némelly emlékezetre méltó jegyzéseket közre botsátni; azt ezennel tel- jesítem, 's egyszersemind az elémbé tett kérdésekre is felelek. — Bővebb megvilá- gosításra szükségesnek tartom a' dolgot eleitől fogva érdeklenni.

II. Jó'sef Tsászár országlása idejében a' Török háború kiütvén, Görög és Kerekes igen érdemes Hazánkiai Hadi Történetek nevezet alatt adtak ki Bétsben Magyar Újságot, melly mellett számos kímetszett Rajzolatokkal és Map- pákkal kedveskedtek Olvasóiknak. Elmulván a' háború, az Újság nevét Magyar Hírmondóra változtatták. E' mellett ismét jártak Mappák, mellyek a' kiütött Frantzia revolutio és háború folyása alatt a' had mezejét ábrázolták. Későbbben azon hazafiúi szerentsés gondolatra jöttek a' Kiadók, hogy Magyar Ország Várme- gyéinek Mappáit metszessék ki lassanként 's ezekkel kedveskedjenek az Újság Ol- vasóinak. Elkezdődött tehát 1796-ban a' nagy és nehéz munka, mellynek vég- rehajtása leírhatatlan nehézségekkel és akadályokkal volt öszvekötvé; de azokat az igaz hazafiúi szent tűz, a' Nemzetnek használni kívánó tartós buzgó igyekezet mind meggyőzte. Megfosztván a' halál 1800-ban Kerekes társától 's barátjától Görög Hazánkfiát, az Újság szerkeztetésre segédül többen ajánltattak; kiknek száma között lenni nekem is szerentsém volt. Ez eránt tehát több rendbeli levelek küldettek Lötsére, a' hol én 1796 óta az Evang. Gymnasiumban, mint rendes Professor, Természeti História és Erköltsi Tudományt tanítottam. De én 1799- ben, (mint ez az 1800-ban Posonban kiadatott Kisded Magyar-Német Szólkönyvem- nek Előbeszédében le van írva), a' Nagy Méltos. Kir. Helytartó Tanástól enge- delmet nyervén arra, hogy Magyar és Erdély Országban, tudományos tekintet- ben esztendeig utazhassak, 's a' nevezett Gymnasium Igazgatóitól is ennyi időre el- botsáttatván; minthogy utazásbeli hollétem bizonytalan volt; az említett leveleket 1800-ban, tsak November elején, visszatértem után vehettem. Az alatt néhai Kömlei István Úr, a' Szükségben Segítő Könyvnek egykori Fordítója hívatott fel Munkátsról, ki a' Hírmondó szerkeztetését betegeskedése miatt tsak kevés ideig folytathatta, 's már 1801-ben visszatérvén Munkátsra, ott tsak hamar meghalálo- zott. Én ugyan ezen 1801-nek elején Bétsbe jöven, az Újság redactiójában a' be- tegeskedő Szerkeztetőnek segítségére voltam; de leginkább a' Vármegyék Mappái- nak készítése mellett dolgoztam. Vissza menvén néhai Kömlei Úr Munkátsra; a' Hírmondó szerkeztetését vettem által, mellyet mintegy esztendeig folytattam; midön azt néhai Császár Jó'sef vette által; én pedig újra a' Mappák kiadásával foglalatostkodtam. Ez előttem annyival kedvesebb volt, mivel a' mellett feltett tze-

füstöltetett. Tíz nap mulva mind e' mellett, egy negyedik ember is elhalt ugyan azon pestises nyavalyában. Ez indította a' Fregát Kapitányát arra, hogy Máltába menjen és embereit az oda való Veszteglő intézetnek kórházába kiszállítsa, a' mi meg is történt. Mint hogy ezen rettentő nyavalya kiirtására minden segedelem elővétellett, és azolta a' hajón volt nép közül egy sem betegedett meg, telyes reménységgel vagnak a' Felvígyázók, hogy a' gonosznak már szerentsésen eleit vették.

Görög Ország.

A' Smyrna i Ujság Máj. 31-ki darabjában a' Görög Országi dolgokról elméllkedvén, a' többek közt ezt írja: „Azon férjfiak közt, a' kik a' közelébb lefolyt hét esztendő alatt Görög Országban fő fő rollét vittek, legnevezetesebb Lord Cochran e volt. Ő tehetett volna Görög Orzágnak legtöbbet: 's még is legkevesebbet tett. Ennek oka bizonyosan nem magában Lord Cochran eban van; ötet mint nagy Tengeri-katonát már ez előtt is esmerte a' világ. De egyfelől a' vezérlése alá adott nép fenyegettelensége, más felől az Országló-Székek titkos ellene dolgozása, győzhetetlen akadályokat raktak minden dolgaiha. De — igazságot szólván, — maga Lord Cochran e is a' Görög Országgal kötött Egyességben kimutatott pénzszomjával sokat ártott magának. Ő úgy akarta vinni a' háborút, mint egy Anglus Admirális: pedig a' Görögöknek mindöszve is egy Flibusztier kellett volna, a' ki pénzt, ne tőlök végyen, hanem náluk adjon. — Minthogy az említett Egyesség levél soha sem volt ki hirdetve: imé mi ki hirdetjük, mert foglalatja előttünk fontosnak tetszik. „Egyesség, melyet Burdett, Hobhouse

és Ellice Urak mint Lord Cochran e Biztosai — más részről Orlando János és Luriottis András Urak a' Görög Országló Szék Követei Londonban Aug. 6-dik napján 1826 kötöttek 1) A' Görög Országi Követelek felveszik Lord Cochran et a' nem honnyi Hajós seregnek Vezéréül. 2) Adnak hat gőzhajót, mellyekkel Lord Cochran e Görög Országba meg indul. 3) Lord Cochran e megismeri a' Görög Országló Széket mindenben a' mi a' szolgálatot illeti. 4) Lord Cochran e kötelezi magát bizonyos számú Anglus Hajós legények vitelére. 5) Lord Cochran e Tisztjeit és hajós lagényjeit maga választja. 6) A' Görög Országi Követelek 150,000 font sterlinget adnak Lord Cochran e nak részszerént jutalmúl, részszerént a' Hadi költségek győzésére. 7) Ha vége lesz a' Háborúnak, a' hat gőzhajót által adja Lord Cochran e a' Görög Országló Széknek. 8) A' Napoli di Romaniában lévő Tengeri törvényszék az Anglus törvények szerént ítéli meg az elfogott Hajók sorsát. 9) A' Görög Országi Követelek 57,000 font sterlinget adnak Lord Cochran e nak, mint pótlás pénzt a' Brasilián való kereseléért. 10) A' Görög Országló Szék minden fél esztendőben kifizeti a' nem honnyi Hajós legényeket a' kik Lord Cochran e vezérlése alatt állanak. 21) Igéri Görög Ország, hogy a' Hajósereg élelméről gondoskodni fog.“ — Ezen Egyesség levél némelly pontjaira szükséges a' világosítás, a' mit más alkalmatossággal adni is fogunk. Mert előre érezzük, hogy nekünk sokszor kell még beszélni Lord Cochran e ról; különösen pedig számadásairól.“

Frantzia Ország.

A' Követelek Háza Jul. 8-kán még nem végezte el egészen a' Budget meg-

vizsgálását. Azon tárgyak közt, mellyek Juliusban a' Ház előtt megfordultak, legnevezetesebb volt a' szőlőművelők Jul. 5-kén felvett panaszsa. Ezek azt kérik, hogy a' mostani Harmintzados Systema változtatódjék meg, mivel a' bor kereskedés kimondhatatlan kárt szenved miatta. Az idegen Országok temérdek harmintzadot vesznek a' Frantzia boroktól (p. o. Svétzia egy hordótol vesz 400 Frankot, Burkus Ország 520-at, Orosz Ország 750-et, Anglia 1200-at) nem azért mintha az idegen borok bévitelének akarnák eleit venni; hanem hogy a' költsönt adják vissza Frantzia Orzágnak. Melly megtetszik onnan, hogy minden más Országi borok harmintzad nélkül bemehetnek. De mióta Frantzia Ország a' Külső Országi Portékákra 's termésekre képtelen nagy harmintzadot kezdte vetni: azolta a' Frantzia bornak otthon kell maradni.

Nimesben (Gard Megye) a' mult Hónap elején nagy háborgások voltak. A' Megye Követei most hirdettetik egy Párisi Ujságban, hogy azok tsak hamar le tsendesítették a' Tisztviselők által, most már tellyes békesség van a' városban.

Portugallia.

Lisbona Jun. 25-kán. Az öszvehívott Cortesek Gyűlése ma nyitattat meg. A' Viseaui Püspök Lobo Ur beszédet tartott a' Rendekhez, mellyben nékiek ajánlotta, hogy D. Miguel t Királyjá válasszák. Egy szó hallik, — így kezdte szavait — az egész Országban; minden Portugallusok (úgy mondhatom) szóval kívánják, hogy a' mostan ditsőségesen Országló Hertzeg Eleinek Királyi Székébe üljön fel. A' Nemesség, a' Papság, a' Törvényszékek és a' Váro-

sok egyformán siettek Ö Hertzegségének ebbéli buzgó kívánságokat eleibe terjeszteni. De a' nagy lelkű Hertzeg, — mind a' mellett is, hogy a' Haza ezen szavára érzéketlen nem maradt 's ezen kellemtes sürgetésnek nehéz is ellent állani, a' törvényt és igazságot tisztelvén, mindent az Ország törvényjétől akar venni és semmit el nem fogad, a' mit nem az ad. Országunknak törvényjei vagynak, mellyekben a' Királyságra való következés rende meg van határozva. Ha ezek a' törvények megengedik, hogy Ö a' Királyi Széket elfoglalja: akkor kész lesz a' nemes lelkű Portugallus Nemzeten uralkodni. A' tehát a' kérdés: a' törvények szerént igazán Ötet illeti e' a' Portugalliai Korona? Ezen kérdésnek haladék nélkül való megfejtésére vagynak a' Rendek egybe hívva Buzdította továbbá a' Püspök a' Rendeket, hogy a' törvényeket meg hányván vetvén és a' Nemzet Historiáját különösen az 1585-ki és 1641-ki Ország gyűléseit eszékbe vévén, azon bizontalanságnak, mellyben most a' Királyi Szék lebeg, vetnének véget. — Mit fognak a' Cortesek mondani, alkalmasint egy két nap alatt tudva lesz. Vagy is inkább, minthogy az előre tudva van, — tsak ki fog hirdettetni.

Ugyan azon nap (Jun. 25-kán) egy Végzést adott ki D. Miguel, mellyben mind azok, a' kik az Ö Portugalliába lett megérkezése előtt, mint a' Constitutio ellenségei kiűzettek, hazájokba vissza hívattnak, és elfoglalt jószágaik 's tisztségeik vissza ígértetnek. A' Végzés igen rövid 's ekképpen van: „Minelutánna a' Monarcha fő törvényjei a' bételesítéshez szerentesen közelítenek: az igazság kívánja, hogy többé azon hűséges jobbágyok ne szenvedjenek, a' kik mint a' nevezett törvények oltalmazói az én megérkezésem előtt büntetés alá vet-

tettek. Jónak találtam azért jószágaikat 's hivataljaikat vissza adatni; és a' kik az említett okból Hazájokat elhagyták, újra visszatérhetnek. E' végre Hertzog Canaval az én Kabinéti Ministerem a' szükséges parantsolatokat adja ki. Ajuda Jun. 23. 1838. D. Miguel"

Lisbona Jun. 30-kán. A' Cortesek elesmerték D. Miguel Portugalliai Királynak és az Atyja VI János törvényes Követőjének. Ennek következtében D. Miguel felvette a' Királyi nevet. Az Austriai, Anglus, Frantzia, Burkus, Orosz és Hollandus Követek gyűlést tartván meg határozták, hogy Lisbonát oda hagyják. A' Pápa Nuntiusa ott marad ugyan némelly Egyházi ügyes bajos dolgok miatt, de hivatalát felfüggesztette. A' Spanyol Követ nem akar el menni; újabb utasítást vár Udvarától.

B r a s i l i a.

Az idei Ország gyűlés Május 3-kán nyitattott meg Rio Janeiroban. A' megnyitó Tsászári Beszéd a' következő volt: „A' Brasiliai Nemzet Méltóságos és érdemes Képviselei! örömmel jelentem, hogy az Europai Hatalmasságokkal barátságos egyet értésben vagyunk, melly napról napra erősödik. Most már az Orosz Tsászár is elesmerte ezt a' Tsászárságot; hasonlóan ja' Szász Király; egyedül a' Madriti Udvar az Europában, melly ezt még el nem esmerete. A' Nagy Britanniai és Burkus Ország Királyokkal Kereskedési Egyesség szerzetett. A' mit az 1826-ki Ország gyűlés megnyitásakor ígértem, a' Portugalliai Koronáról való lemondás eránt: ezen ígéretemet tellyesítettem. — Hasonló barátságos egyetértésben van Birodalmunk az Amérikai Szárazföldi Országokkal is. A' Buenos-Ayresi Köz Társasággal alkudozásban vagyok a' békességnek, a'

mint azt az én Koronám méltósága kívánja, a' szerént való megszerzése eránt. De ha ezen Köz Társaság az elébe feltett igazságos és mérsékelt ajánlásokat el nem fogadná: akkor, bár melly nagy fájdmára legyen is ez az én Tsászári szívemnek, kéntelenek leszünk a' háborút folytatni és kettőztetett erővel vinni. Ez nékem változhatatlan akaratom, 's reménylem, hogy a' Gyűlés is a' Nemzet ditsősége feltartását hasonlóképpen óhajtja. — A' mi a' Birodalom belső dolgait illeti; mindenütt béke és tsendesség uralkodik; a' honnan azt kell hinnem, hogy a' Constitutionalis Monarchia Nálunk bámulásra méltó módon megerősödött. Különösen figyelmeztetem a' Rendeket a' Finantzialis és Törvény széki dolgok el rendelésére. A' Ministerek számot fognak adni az Igazgatás különböző ágairól. En a' Gyűlés böltsességétől és törvény szeretésétől egy akaraton való léteit és költsönös bizodalmat várok, mint a' mitől függ a' Constitutionale Systema, a' Nemzet java 's az én Tsászári Székem ditsősége. — A' Gyűlés meg van nyitva. (Aláírás) Constitutionalis Tsászár, és Brasilia örökös Védelmezője.

Nagy Britannia.

Az Irlandiából (Clare Megyéből) jött újabbi tudósítások szerént az O'Connell Ur elválasztatása hírével igen harkodtak a' Londoni Ujságlevelek. Jul. 1-ső napján nem lett vége még a' választásnak. Estve hat óraker 200 voksa volt O'Connell Urnak, a' vetélkedő társának Fitzgerald Urnak 194. A' voksolás másnap egész nap tartott. Jul. 3-kán O'Connell Urnak 1820 (Fitzgerald Urnak 842) voksa volt: de még akkor nap sem lett vége a' dolognak. — Dublinban bizonyosnak tartják, hogy O-

Connell Ur választatik el a' Megye Képviselőjévé, 's nagy készültek tételnek fogadására.

Jul. 4-kén Londonban gyűlést tartott azon Aktziás Társaság, melly a' Tunnel költségeit viszi. A' Gyűlésen jelen voltak a' Cambridgei, 's Wellington Hertzegek. Az Elölülő Pallmer Ur (Parlamentbéli Követ) a' két Hertzeg megjelenését úgy nézte, mint szerentsés elő-jelt azon dolog kimenete-lére, melly a' Társaságot felgyűjtötte. Arról volt szó, mit kelljen a' hátra lévő költségek könnyebb vitelére tselekedni. A' töke pénz állott 200,000 font sterling-ből; most újra ennyi kell, míg a' Föld alatti út egészen kész lehet. Tulajdonképpen magára a' Tunnelre csak 98 ezer font st. kell. A' többi a' Tunnel kezdeténél eső Fundusok meg vételére és a' szükséges épületeknek (a' Tunnel mindenik végén) felállítására való lesz. Hertzeg Wellington azt tanátsolta, hogy e' végre Subscriptio nyitassék meg. Ezen javallás köz akarattal elfogad-tatott, 's a' Subscriptio ott helyben megnyitattott. A' Cambridgei Hertzeg 500 f. st. Hertzeg Wellington 500, Gróf Aberdeen 500, Pallmer Ur 500 f. st. irtak fel.

Jul. 5 kán az Alsó Házban azon Ese-dező-levél vétetett fel, mellyet a' Hadi szeres Fábrikák adtak bé az eránt, hogy azon tilalom, mellynél fogva a' Nagy Britanniai jobbágyoknak nem szabad az idegen Országokbeli hadakozó feleknek hajót építeni, töröltessék el. Baring és Huskisson Urak igazságosnak ítélték a' kérést; annyival is inkább, mivel ez a' törvény egyedül a' Spanyol Király ké-résére hozattatott. Ez az Ülés arról ne-vezetes, hogy Wynn és Wilson U-rak egymással keményen öszveháborod-tak. Peel Ur azt találta mondani, hogy ha majd a' Törököknek és Görögöknek

hajókat készítenek Angliában, könnyen megeshetik, hogy Rabló hajókat fognak készíteni. Erre Wynn Ur — egyik szó a' másikat hozván — a' többek közt azt mondá: hát azok az Anglusok, a' kik az idegen Országbeli hadakozó felekhez menvén, időtöltésből, a' háborúban részt vesznek, nem valóságos kibérlett gyilkosok e'? 's miért nézi azt el az Országó Szék? Melyre Wilson Ur azt a' meg-jegyzést tette, hogy e' szerént Wynn Ur is (Minister lévén abban az időben mikor a' szóban lévő törvény a' Spanyol Király kérésére hozattatott) hasonlóan ki-bérlett embere volt a' Spanyol Udvar-nak. Ebből tüzes szó váltás kerekedett. Végre Peel Ur vetette magát közbe, 's le tsendesedtek. — A' be nyujtott Ese-dező levél kinyomtatattik. A' Felső Ház-ban semmi nevezetes sem fordult elő.

Nápoly Ország.

Nápoly Jul. 5 kén. A' múlt Hónap utolsó napjaiban nagyon megzavarta a' köztensédséget egy Haramia társaság, (melly nagyobb részént a' régi Cárbo-nárikból állott öszve) és Palinuró-ban Salerno mellett az egész ott kö-rül belől eső vidéken nagy félelembé ejtette a' lakosokat. Katonaság menvén ki ellenek, a' Hegyek közé elszéled-tek. De reményljük, hogy nem sokára kézre kerülnek.

Magyar Ország.

Hijánosan és hibásan közöltetvén velünk Jun. 20-dikáról a' Komárom Vár-megyebeli Tisztek választásának előadá-sa, úgy, mint az a' M. Kurír 50-dik száma alatt kijött: most azt megjobbit-va újra kiadni szükségesnek tartjuk.

Komáromban Jun. 17-dikén és 18-dikán tartatván a' Vármegye Építő-

lomra is, egy Német-Magyar és Magyar Német Lexicon készítésére, időt fordíthattam. — Ekkor már ú. m. 1802-ben olly bő és drága Mappa gyűjteménnyel bírt Méltóságos Görög Úr, hogy részszerént a' Vármegyéktől küldetett külömbféle nagyságú Mappákból, részszerént a' birtokos Magyar Uraságoktól nyert 's felmért Uradalmak rajzolataiból két tanult Földmérők és rajzmesterek folyvást a' Vármegyék Mappáinak reductióján dolgoztak; kiket e' végre a' nevezett Méltóságos Úr több esztendeig rendes fizetéssel tartott. Ugyan ezen esztendő vége felé történt, hogy néhai Lipszky Májor Úr látván a' szép gyűjteményt és a' metszés alá már elkészült Vármegyék rajzolatainak nagy számát, kérte Méltóságos Görög Urat, hogy mivel ő Magyar Országnak közönséges Mappáját szándékozik készíteni és metszésben kiadni, engedné meg, hogy a' rajzolatokat, mellyek még kimetszve nem voltak, olajos papírosra itt lemásolthassa. Nemsak ezt nyerte meg a' Májor Úr, hanem több Vármegyék helységeinek, pusztáinak 's a' t. Járásonként Abéce rendbe szedett Lajstromait is a' leírásra. E' szerént a' kimetszett Mappákkal együtt harmintz egynéhány Vármegyék kész rajzainak birtokába jutván Lipszky Májor Úr, ez valóban felette nagy segítségül szolgálhatott arra, hogy Magyar Ország földképét kilentz táblán már 1804-ben közre bocsátani elkezdhette.

Azomban a' Ts. K. Kamarás és Udvari Tanácsos Méltóságos Görög Úr ki ekkor 's több esztendők óta már Hertzeg Eszterházy Pálnak, az Austriai Ts. K. Udvar most Londoni Nagy Követének Nevelője volt, 1803-ban Ő Tsászári Királyi Felsege által Jó'sef Ts. K. Fő Hertzeg nevelésére kinevezetvén; noha a' Magyar Hírmondó lenni megszűnt; teljes elhatározása volt a' Méltóságos Úrnak, hogy segedelme által a' Vármegyék Mappáinak kiadása az én felvígyázásom alatt folytattassék. —

A' ki meggondolja, melly sokba kerül tsak egy Mappának is rajzoltatása és kimetszetése, és hogy itt hatvankét Táblához a' meglívántató rajzolatokat tartós fáradozással kellett még először öszveszedni 's azokból egészet készíttetni: világosan láthatja azon nagy áldozatot, mellyet tsak az a' Hazafi vihete Hazája oltárára, a' kit állandóul Nemzetének szeretete lelkesítvén, annak javára élni dítsőségnek tartotta. — De valóban felyül is haladta volna a' Magyar Atlasz kezdőjének erejét, a' tetemes költségek miatt, annak kiadása és végrehajtása; hanemha a' Hazafiúi igyekezetnek Nagyjaink között is hathatós előmozdítóji találtattak volna. Ezeknek Neveit az egyes Mappák emlékezetben fenntartják. Közöttök fénylik az elfelejthetetlen Fesztetits György, Hazánk egykori jóltévő Moccenása.

Az egész Magyar Atlasz végre a' hozzá tartozó Repertoriummal együtt 1811-ben elkészült. — De minckelötte ez megészett, az Atlasz Rézítábláinak és Rajzolatainak Tulajdonosa 1808-ban engemet egy színt olly váratlan, mint nagylelkű tettel lepett meg, midön azokat nekem ajándékozni méltóztatott; mellyel nemsak tiszta hazafiúi tzeljét a' munkának kiadásában nyilván megbizonyította; hanem azt is, hogy egy familiát nemes lelkű módon boldogíthatni gyönyörködik. — Ezeket tiszta szívbéli háládatosságból feljegyezni 's ez által emlékezetben hagyni, részemről szent kötelesség.

Hogy a' Magyar Atlasz megjelenése Külföldön is sokaknak figyelmét magára vonta, 's Nemzetünknek e' részben díszére vált, több példák előhordásával bizonyíthatnám. Elég legyen itt a' következőket említeni. A' Bétsi Congressus al-

kalmatosságával Ő Felső az Orosz Császár több Velin papírosra nyomtatott Exemplumot parantsolt tőlem vétetni. Ezernyoltzszáz tizenhatban a' mostani Anglus Király, akkor Országgló Királyi Hertzeg, hat Velin papírosú nyomtatványt rendelt készíttetni, Magának, négy Kir. Hertzeg Testvéreinek és az Orleansi Hertzegnek számára, (ki akkor Londonban mulatott). Igy a' Berlieni Udvarnak ez előtt itten volt Követe, most Státus Minister Báró Humboldt és Báró Grempp itten volt Württembergi Követ Urak a' Magyar Átlásból már több Nyomtatványokat vitettek.

Ajánlhatja a' Magyar Átlást az is, hogy ennek Mappái kizsínelve egyenként tsak 12 krajtzáron adatnak, 's így a' 62 Táblából és 9 regal árkus Repertoriumból álló egész Átlás 14 for. 24 kr. ezüstben egyszerre vagy egyenként is és lassanként könnyen megszerezhető.

Az igaz, hogy a' Vármegyék Mappái nem egy mérték (Scala) szerént vagnak reducalva, és ez híjánosság. De a' ki meggondolja, hogy a' Vármegyék nagysága egymástól felette különböző, annyira, hogy midőn Torna Vármegye tsak 10 □ mértföldet foglal magába, a' legnagyobb Vármegye Bihar 200 □ mértföldnyire terjed ki: azt is könnyen által látja, hogy ezt ilyen formában egy mérték szerént kiadni nem lehetett.

Ahoz képest, hogy ezek a' Mappák eleitől fogva igen kelendők voltak, 's némellyeknek rezei vagy elkoptak, vagy pedig az időhöz képest jobbításokat kívántak; nagy része a' Vármegyék Mappáinak újra is kimetszetett. Még tsak a' van hátra, hogy az Országhoz visszakaptsoltatott tengerparti Vidéket és öt határőrző Regimentek Mappáit is, hogy a' Munka egész legyen, kiadhassam.

Most az egész Átlás 62 Táblából áll, ezek azok: Titulus, Jegyek Magyarátja, Magy. Ország közönséges Mappája, 46 Magyar- 5 Horvát-, 3 Tót-Országi vagy Slavoniai Mappa, Határőrző 7 Regiment. A' hozzávaló Repertorium ára külön 2 ezüst forint.

Minden Erdemes Olvasóim érjék meg velem együtt, ohajtom; hogy ezen Bétsi Magyar Újság mellett a' Magyar Átlás minden Mappáival mindnyájoknak kedveskedni szerentsém lehessen.

Márton Jó'sef Professor.

Régitske ugyan a' történet; de minthogy a' nemes Tettnek emlékezetét több Költők próbálták verszetekkel örökíteni, sőt a' mult hónapban is jelent meg e' felől németül egy szép versezet a' Luna nevű Zágrábi Újságban; magyarul pedig tudunkra még senki sem tett benne próbát: míg más szerentséshben eltalálna az előadást, mi is próbát teszünk vele.

Nemeslelkű Vitézek.

Jó'sefet *) a' Törökök bekeríték, 's élte veszélyben

Forga, de hat mérész Húszár útat nyita karddal,

'S fegyverek a' Császárt fogságból megszabadítá.

„Kik vagytok fijaim? méltó fejedelmi jutalmat

Hogy vegyetek tőlem“ — „Magyarok“ — 's nyargalnak el onnan.

*) II Jó'sef Császárt, Mehádiánál a' Török háborúban.

Szerkeztető és Kiadó Márton Jó'sef, Professor. (Landstrasse Nro 65.)

Nyomtató Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro. 72.)